

Súd: Krajský súd Trnava
Spisová značka: 6To/52/2022
Identifikačné číslo súdneho spisu: 2322010062
Dátum vydania rozhodnutia: 04. 08. 2022
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: Mgr. Pavol Macháč
ECLI: ECLI:SK:KSTT:2022:2322010062.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Trnave v senáte zloženom z jeho predsedu Mgr. Pavla Macháča a členov senátu JUDr. Kataríny Batisovej a JUDr. Dušana Szabó, v trestnej veci obžalovaného A. B., pre prečin ohrozenia pod vplyvom návykovej látky podľa § 289 ods. 1 Trestného zákona (ďalej len Tr. zák.), o odvolaní prokurátora Okresnej prokuratúry Galanta proti rozsudku Okresného súdu Galanta z 31. januára 2022, č. k. 0T/14/2022-45, na verejnom zasadnutí konanom 4. augusta 2022 v Trnave, takto

rozhodol:

Podľa § 321 ods. 1 písm. d), ods. 2 Trestného poriadku zrušuje sa napadnutý rozsudok vo výroku o treste a spôsobe jeho výkonu.

Podľa § 322 ods. 3 Trestného poriadku sa

obžalovaný A. B., nar. XX. septembra XXXX v C., trvalé bydlisko D. E. D. B. XXX,

odsudzuje

podľa § 289 ods. 1 Trestného zákona, za použitia § 36 písm. l), § 38 ods. 3 Trestného zákona na trest odňatia slobody vo výmere 4 (štyri) mesiace.

Podľa § 49 ods. 1 písm. a) Trestného zákona sa obžalovanému výkon trestu odňatia slobody podmienene odkladá a podľa § 50 ods. 1 Trestného zákona sa mu určuje skúšobná doba na 2 (dva) roky.

Podľa § 61 ods. 1, ods. 2 Trestného zákona sa obžalovanému ukladá trest zákazu činnosti viesť motorové vozidlá akéhokoľvek druhu vo výmere 3 (tri) roky.

odôvodnenie:

Okresný súd Galanta (ďalej len okresný súd) rozsudkom z 31. januára 2022, č. k. 0T/14/2022-45 (ďalej tiež napadnutý rozsudok), uznal obžalovaného A. B. (ďalej aj obžalovaný) za vinného z prečinu ohrozenia pod vplyvom návykovej látky podľa § 289 ods. 1 Trestného zákona (ďalej len Tr. zák.) na tom skutkovom základe, že

dňa 18.01.2022 v čase okolo 18.15 hod. vo Vínohradoch nad Váhom viedol ako vodič motorové vozidlo Audi Q7 EČ: F., pričom mu bola dychovou skúškou o 18.21 hod. nameraná hodnota 1,69 mg/l alkoholu v dychu a o 18.44 hod. hodnota 1,36 mg/l alkoholu v dychu.

Okresný súd za to obžalovaného odsúdil podľa § 289 ods. 1 Tr. zák. s použitím § 36 písm. l), § 56 ods. 1, ods. 2 Tr. zák. na peňažný trest vo výške 900 (deväťsto) eur. Podľa § 57 ods. 3 Tr. zák. okresný súd pre prípad, že by výkon peňažného trestu bol úmyselne zmarený, ustanovil náhradný

trest odňatia slobody v trvaní 3 (tri) mesiace. Súčasne mu podľa § 61 ods. 1, ods. 2 Tr. zák. uložil aj trest zákazu činnosti vedenia motorových vozidiel v cestnej premávke v trvaní 1 (jeden) a 6 (šesť) mesiacov. Okresný súd svoje rozhodnutie odôvodnil na strane 2 a 3 napadnutého rozsudku, ktorú argumentáciu nepovažuje krajský súd za potrebné na tomto mieste rekapitulovať.

Po vyhlásení rozsudku na hlavnom pojednávaní a poučení o opravnom prostriedku sa obžalovaný vzdal práva na podanie odvolania, no prokurátor voči rozsudku zahlásil do zápisnice odvolanie.

Zahlásené odvolanie prokurátor odôvodnil osobitným písomným podaním doručeným okresnému súdu 31. marca 2022, v ktorom uviedol, že obžalovanému uložený trest považuje za neprimeraný, v rozpore so zásadami na ukládanie trestov a závažnosťou daného prečinu. Z ustáleného skutkového stavu je zrejmé, že obžalovaný viedol osobné motorové vozidlo, pričom mu bola nameraná hodnota 1,69 mg/l alkoholu v dychu, čo v prepočte činí 3,52 promile. Podľa súčasných lekárskeho poznatkov možno uviesť, že hodnota 3,52 promile vo všeobecnosti predstavuje takmer až otravu alkoholom, sprevádzanú s ťažkými poruchami vedomia (stupor), blúznenie, nereagovaním na podnety a pod. (uvedené je samozrejme čiastočne závislé aj od konkrétnych okolností prípadu, avšak v rámci bežného populačného priemeru platí uvedené). Prokurátor sa nestotožňuje s názorom okresného súdu, že v okolnostiach prípadu sa peňažný trest javí ako najvhodnejší druh trestu na dosiahnutie účelu trestu, nesúhlasí ani s výškou uloženého peňažného trestu. Zastáva názor, že vhodným druhom trestu je v tomto prípade trest odňatia slobody s podmieneným odkladom jeho výkonu na primeranú skúšobnú dobu. Zároveň nesúhlasí ani s výmerou uloženého trestu zákazu činnosti vedenia motorových vozidiel v cestnej premávke, ktorý považuje za neprimerane mierny.

V tejto súvislosti prokurátor poukázal na pretrvávajúci trend v náraste počtu trestných činov ohrozenia pod vplyvom návykovej látky podľa § 289 ods. 1 Tr. zák., kde napriek ich dostatočnej medializácii nedochádza k poklesu páchania daného trestného činu (možno poukázať aj na „Zhodnotenie stavu zákonnosti a dokazovania trestného činu ohrozenia pod vplyvom návykovej látky podľa § 289 Tr. zák. a trestného činu usmrtienia podľa § 149 ods. 4, ods. 5 Tr. zák., ktoré je zverejnené na webovom sídle Generálnej prokuratúry SR – G.), z ktorého je okrem iného zrejmé, že účinným prostriedkom na zníženie uvedených trestných činov by mohlo byť tiež sprísnenie návrhových opatrení trestov zo strany prokurátorov, taktiež bude namieste viac využívať aj rozpätie nad dolnou hranicou, či dolnou hranicou príslušnej trestnej sadzby (samozrejme za zohľadnenia zásad ukládania trestov). Taktiež upriamil pozornosť na ust. § 51 ods. 1, ods. 3 písm. b), ods. 4 písm. d), písm. i), písm. j) Tr. zák. Osobitne účinné by mohlo byť ukládanie obmedzení v podobe povinnosti zúčastniť sa v skúšobnej dobe na psychologickom poradenstve zameranom na požívanie alkoholu a iných omamných látok – ide o podobné opatrenie, ako pri priestupkoch, kedy je u vodiča, ktorý vedie vozidlo po požití alkoholu, alebo inej návykovej látky, alebo sa odmietne podrobiť vyšetreniu na zistenie požitia alkoholu oprávnený orgán PZ rozhodnúť o preskúmaní zdravotnej spôsobilosti u psychiatra a následne povinnosti podrobiť sa odbornému poradenstvu u psychológa (§ 91 ods. 4 zákona NR SR č. 8/2009 Z. z. v znení neskorších predpisov).

Prokurátor v odvolaní ďalej uviedol, že nesúhlasí s názorom okresného súdu, že výšku trestu zákazu činnosti pri treste za trestný čin ohrozenia pod vplyvom návykovej látky podľa § 289 Tr. zák. odvíjať (aj) od množstva zisteného alkoholu v organizme vodiča s odôvodnením, že pri dosiahnutí stavu vylučujúceho spôsobilosť na vedenie motorového vozidla tento stav už nemá z právneho hľadiska žiadne ďalšie vyššie či nižšie stupne, preto podľa názoru prokurátora je z medicínskeho hľadiska možné rozlišovať účinky alkoholu na správanie sa a schopnosti človeka aj po dosiahnutí hodnoty jedného promile v krvi, keď pri ťažkej opitosti nastávajú ťažké poruchy psychomotoriky a potom je pravdepodobnosť dopravnej nehody veľmi vysoká a konanie vodiča je nebezpečnejšie ako napríklad pri hodnote alkoholu hraničiacej s priestupkovou zodpovednosťou, aj keď z právneho hľadiska stále ide o rovnakú právnu kvalifikáciu. Uvedený záver súdu v zásade znamená, že nie je rozdiel, ak je niekomu nameraná hodnota 0,48mg/l alkoholu v dychu (takmer hraničná hodnota) a napr. 1,36 mg/l alkoholu v dychu, t. j. násobne vyššia hodnota. Uvedený názor nereflektuje na závažnosť daného činu vzhľadom na zistené množstvo alkoholu v dychu, ktorú závažnosť však možno vzhľadom na zistené množstvo alkoholu v dychu, ktorú závažnosť však možno práve takýmto spôsobom pri uvedenom trestnom čine jednoznačne odstupňovať (z pohľadu následného ukládania trestov).

Prokurátor ďalej argumentoval, že nie je namieste ukladať prísne sankcie iba pri poruchovom následku trestného činu, pretože v prípade dopravných nehôd pod vplyvom alkoholu s tragickými následkami sú tieto už nezvratné a žiadny, teda ani prísne trest vodičovi nenahradí ujmu, ktorú už spôsobil poškodeným pozostalým. Pri prísnejších trestoch v prípade ohrozovacieho trestného činu podľa § 289 Tr. zák. tieto naopak môžu viesť k tomu, aby si vodič svoju chybu dostatočne uvedomil a už ju nikdy nezopakoval,

teda môže byť naplnená preventívna funkcia trestu vo vzťahu k ďalšej trestnej činnosti s nezvratnými následkami.

Vychádzajúc z týchto úvah sa v okolnostiach prípadu podľa názoru prokurátora nejaví ako primerané uloženie peňažného trestu 900 € (pri upravenom rozpätí sadzby od 160 € do 221.340 €) a trestu zákazu činnosti na 18 mesiacov (pri upravenom rozpätí od 1 roka do 7 rokov), užívateľovi a vodičovi motorového vozidla AUDI Q7, r. v. 2016, ktoré viedol pod vplyvom alkoholu s hodnotou v prepočte 3,52 promile alkoholu v krvi. Uvedené vozidlo je síce na lízing, ale jeho držiteľom je firma, ktorej spoločníkom a konateľom je podľa obchodného registra obžalovaný, ktorý sa pri výsluchu vyjadril, že ide o jeho vozidlo, zároveň uviedol, že má čistý príjem 1.000 €. Len pre porovnanie, za priestupok spočívajúci vo vedení motorového vozidla pod vplyvom alkoholu prichádza do úvahy sankcia v podobe do 800 € a zákaz činnosti do 3 rokov, teda súdom uložený trest je na úrovni sankcie za priestupok, čo nezohľadňuje skutočnosť, že tresty za trestné činy ako spoločensky najnebezpečnejšie a najzávažnejšie konania by logicky mali byť prísnejšie ako sankcie za iné druhy deliktov, napríklad za priestupky, ktoré sú rádovo menej závažné a nebezpečné.

S poukazom na vyššie uvedené prokurátor v konečnom návrhu žiadal, aby krajský súd napadnutý rozsudok zrušil vo výroku o treste a sám rozhodol tak, že obžalovanému uloží primeraný a zákonný trest, teda trest odňatia slobody s podmieneným odkladom jeho výkonu na primeranú skúšobnú dobu, prípadne i s probačným dohľadom a povinnosťami (zákaz požívať alkohol a pod.), resp. aby v prípade rozhodnutia o vhodnosti peňažného trestu tento bol uložený vo výrazne vyššej výmere a zároveň aby bol obžalovanému uložený trest zákazu činnosti vedenia motorových vozidiel každého druhu v trvaní 3 roky. K písomne zdôvodnenému odvolaniu prokurátora sa obžalovaný vyjadril prostredníctvom svojho obhajcu JUDr. Ing. Henricha Gauliedera, PhD., osobitným podaním doručeným okresnému súdu 22. apríla 2022.

Vo vyjadrení obhajoba uviedla, že okresný súd v záujem náležitého zistenia skutkového stavu veci vykonal všetky dôkazy, ktoré mal k dispozícii, pri uplatnení všetkých základných zásad, ktoré trestný proces upravujú. Vo vzťahu k výroku o vine obžalovaného okresný súd jasne, zrozumiteľne a presvedčivo vysvetlil, o ktoré skutočnosti svoje tvrdenia oprel a akými úvahami sa spravoval. Zároveň obhajoba trest uložený okresným súdom považuje v plnej miere za primeraný, zákonný a spravodlivý. Pokiaľ ide o odôvodnenie rozsudku, toto zodpovedá zákonným požiadavkám vyplývajúcim z ust. § 168 Tr. por. a obhajoba sa bez výhrad s týmto odôvodnením stotožňuje, odkazuje naň a na skonštatovanie správnosti uvádza, že nesúhlasia s námietkou prokurátora o neprimeranosti peňažného trestu. Účelom trestu je chrániť spoločnosť pred páchatelmi trestných činov, zabrániť im v ďalšom páchaní trestnej činnosti a vychovávať ich k tomu, aby viedli riadny život, a tým v konečnom dôsledku pôsobiť aj na ostatných členov spoločnosti. Pri aplikácii všeobecných zásad na konkrétnu trestnú vec musia byť spolu s okolnosťami, ktoré charakterizujú osobu páchatela, hodnotené aj ostatné okolnosti, ktoré spoluurčujú závažnosť činu, najmä tiež povaha a rozsah spôsobených následkov a vždy musia byť a vždy musia byť zohľadnené i momenty, ktoré ovplyvňujú požiadavku ochrany spoločnosti a občanov pred páchaním posudzovanej trestnej činnosti. Požiadavka, aby trestom uloženým za trestný čin spáchaný v doprave bolo účinne pôsobené aj na ostatných členov spoločnosti, je zdôraznená najmä v takých prípadoch, keby bol zavinený ťažký následok vodičom motorového vozidla, ktorý hrubým porušením dôležitých predpisov o premávke na pozemných komunikáciách prejavil závažnú vodičskú nedisciplinovanosť.

V nadväznosti na vyššie uvádzané, aj s poukazom na povahu spáchaného prečinu, ktorý je ohrozovacím bez poruchového následku, ako aj osobu obžalovaného, jeho pomery a možnosť jeho nápravy je podľa obhajoby objektívne možné zastávať názor, že sankcia v podobne peňažného trestu sa javí ako najoptimálnejšia. Je potrebné pripomenúť, že obžalovaný si je bez akýchkoľvek pochybností dobre vedomý svojho zlyhania, ktoré počnúc v štádiu prípravného konania úprimne oľutoval. Už samotné zadržanie obžalovaného a čas, ktorý strávil v cele predbežného zadržania bol dostatočne veľkým ponaučením a výstrahou do budúcnosti, aby konal zodpovedne a s plnou vážnosťou a v súlade s právnymi predpismi, preto u neho nemožno t. č. badať ani prípadné predpoklady k potencionalnej recidíve. Záverom k uloženiu peňažného trestu vo výške 900 € zo strany okresného súdu obhajoba podotkla, že tento bol uložený v zákonom stanovenej výmere (rozpätí) po jej úprave t. j. (160 € do 221.340 €) podľa § 56 ods. 1, ods. 2 Trestného zákona. Obhajoba je toho názoru, že navrhovaný podmienený trest odňatia slobody zo strany prokuratúry by bol s prihliadnutím na osobu obžalovaného, ako aj jeho doterajší život neprimerane prísny aj s odkazom na ustanovenie § 34 ods. 1, ods. 3, ods. 4 Trestného zákona. Námietka, že za priestupok spočívajúci vo vedení motorového vozidla pod vplyvom alkoholu prichádza do úvahy sankcia v podobe pokuty vo výške 800 €, teda že súdom uložený trest je na úrovni sankcie za priestupok, je podľa názoru obhajoby právne irelevantná s poukazom už na vyššie uvádzanú argumentáciu obhajoby, a tou je, že peňažný trest bol uložený v zákonom stanovenej výmere. Okolnosť,

že v správnom konaní (priestupkovom) možno za vedenie motorového vozidla pod vplyvom alkoholu zo strany správneho orgánu ukladať sankciu do výšky 800 € v prejednávacom prípade nemôže byť pripisovaná na „ľarchu" obžalovanému.

Okresný súd podľa názoru obhajoby tiež správne obžalovanému uložil trest zákazu činnosti v trvaní 1 rok a 6 mesiacov, takýto trest považuje obhajoba za zákonný, primeraný a dostatočný. Opäť, ako aj v prípade uloženého peňažného trestu, tak aj trest zákazu činnosti viesť motorové vozidlá v cestnej premávke bol uložený v intenciách § 61 ods. 2 Tr. zák., teda v rozpätí (1 rok až 7 rokov) po jeho úprave. Podľa výpisu z ústrednej evidencie priestupkov MV SR obžalovaný spáchal priestupky v doprave 19.10.2019 iným konaním, dňa 4.7.2021 prekročením rýchlosti ako aj dňa 08.04.2013. Z tohto uhľa pohľadu okresný súd správne vyhodnotil, že aj s prihliadnutím na doterajšie správanie sa obžalovaného ako vodiča motorového vozidla, išlo v prípade žalovanej trestnej činnosti o tzv. exces, takéto konanie nie je pre neho typické, v neposlednom rade ani nie je opakovane postihovaný za priestupky na úseku dopravy. Nemožno opomenúť, že v súčasnej dobe je obžalovaný riadne zamestnaný (vykonáva podnikateľskú činnosť) v rámci ktorej je oprávnenie viesť motorové vozidlá nevyhnutné, ako aj to, že so svojou družkou má dve maloleté deti, a podľa jeho udania je samo živiteľom rodiny. Z daného teda možno objektívne uzavrieť, že v prípade, ak by bol obžalovanému uložený prísnejší trest zákazu činnosti viesť motorové vozidlá v cestnej premávke (i napriek tomu, že v jeho prípade sa jedná o tzv. exces, ktorý úprimne oľutoval) by takýto trest zákazu činnosti mohol byť vo svojej podstate tiež neprimerane prísny aj s poukazom na § 34 ods. 3 Trestného zákona.

Nad rámec si obhajoba dovoľí podotknúť, že námietka prokurátora v smere, že sa mu nejaví primerané uloženie peňažného trestu 900 € a trestu zákazu činnosti viesť motorové vozidlá na 1 rok a 6 mesiacov užívateľovi a vodičovi motorového vozidla AUDI Q7, r. v. 2016 (uvedené vozidlo je síce na lízing, ale jeho držiteľom je firma, ktorej spoločníkom a konateľom je podľa verejného obchodného registra obžalovaný, a tento má „čistý" príjem 1.000 € (mesačne) je právne neopodstatnená. Ako už bolo vyššie uvádzané oba tresty t. j. peňažný trest a trest zákazu činnosti boli zo strany okresného súdu uložené v intenciách Trestným zákonom stanovených limitov, a to, či bol žalovaný skutok spáchaný obžalovaným vedením motorového vozidla značky AUDI Q7 alebo by bol spáchaný vedením motorového vozidla inej značky (napr. ŠKODA) nemá z pohľadu obhajoby a prejednávaneho žalovaného skutku žiadnu právnu relevanciu.

Z uvedených dôvodov preto obhajoba v konečnom návrhu žiadala, aby krajský súd postupom podľa § 319 Tr. por. odvolanie prokurátora ako nedôvodné zamietol. Alternatívne, v prípade, ak by bol Krajský súd v Trnave po preskúmaní kompletného spisového materiálu toho názoru, že i s prihliadnutím na obhajobnú argumentáciu je okresným súdom uložený peňažný trest mierny, obhajoba navrhla podľa uváženia odvolacieho súdu uložiť ho vo vyššej výmere aj s prihliadnutím na všetky okolnosti predmetného prípadu, pričom trest zákazu činnosti viesť motorové vozidlá v cestnej premávke žiadala obhajoba ponechať v rovnakej výmere, ako bol uložený v napadnutom rozsudku.

Spisový materiál bol krajskému súdu riadne predložený na rozhodnutie o odvolaní prokurátora 5. mája 2022.

Za účelom prejednávania podaného odvolania nariadil krajský súd termín verejného zasadnutia na 4. augusta 2022, ktorého sa zúčastnila prokurátorka krajskej prokuratúry a obhajca obžalovaného. S výslovným písomným súhlasom sa verejné zasadnutie konalo v neprítomnosti obžalovaného.

Keďže strany návrhy na doplnenie dokazovania nemali, krajský súd vyhlásil dokazovanie za skončené a pristúpil ku konečným návrhom. V rámci neho prokurátorka uviedla, že sa v plnom rozsahu pridriavala podaného odvolania a konečného návrhu tam uvedeného. Obhajca obžalovaného sa pridržal svojho písomného vyjadrenia a konečného návrhu tam uvedeného.

Podľa § 317 ods.1 Tr. por., ak nezamietne odvolací súd odvolanie podľa § 316 ods. 1 alebo nezruší rozsudok podľa § 316 ods. 3, preskúma zákonnosť a odôvodnenosť napadnutých výrokov rozsudku, proti ktorým odvolateľ podal odvolanie, ako aj správnosť postupu konania, ktoré im predchádzalo. Na chyby, ktoré neboli odvolaním vytýkané, prihliadne len vtedy, ak by odôvodňovali podanie dovolania podľa § 371 ods. 1.

Podľa § 321 ods. 1 Tr. por. odvolací súd zruší napadnutý rozsudok aj

- a) pre podstatné chyby konania, ktoré napadnutým výrokom rozsudku predchádzali, najmä preto, že boli porušené ustanovenia, ktorými sa má zabezpečiť objasnenie veci alebo právo obhajoby,
- b) pre chyby v napadnutých výrokoch rozsudku, najmä pre nejasnosť alebo neúplnosť jeho skutkových zistení alebo preto, že sa súd nevysporiadal so všetkými okolnosťami významnými pre rozhodnutie,
- c) ak vzniknú pochybnosti o správnosti skutkových zistení napadnutých výrokov, na ktorých objasnenie treba dôkazy opakovať alebo vykonať ďalšie dôkazy,
- d) ak bolo napadnutým rozsudkom porušené ustanovenie Trestného zákona,

e) ak je uložený trest neprimeraný, alebo

f) ak je rozhodnutie o uplatnenom nároku poškodeného na náhradu škody v rozpore so zákonom.

Podľa § 321 ods. 2 Tr. por., ak bolo odvolanie obmedzené podľa § 317 ods. 1 alebo 3, odvolací súd z dôvodu uvedeného v odseku 1 zruší len napadnutý výrok rozsudku. Ak však odvolací súd zruší hoci i len sčasti výrok o vine, zruší vždy súčasne celý výrok o treste, ako aj ďalšie výroky, ktoré majú vo výroku o vine svoj podklad.

Podľa § 322 ods. 3 Tr. por., odvolací súd rozhodne sám rozsudkom vo veci, ak možno nové rozhodnutie urobiť na podklade skutkového stavu, ktorý bol v napadnutom rozsudku správne zistený alebo doplnený dôkazmi vykonanými pred odvolacím súdom. V neprospech obžalovaného môže odvolací súd zmeniť napadnutý rozsudok len na základe odvolania prokurátora, ktoré bolo podané v neprospech obžalovaného; vo výroku o náhrade škody tak môže urobiť aj na podklade odvolania poškodeného, ktorý uplatnil nárok na náhradu škody.

Krajský súd v Trnave ako súd odvolací, na základe riadne a včas podaného odvolania na to oprávnenou osobou – prokurátorom - postupom podľa § 317 ods. 1 Tr. por. preskúmal zákonnosť a odôvodnenosť výroku o treste rozsudku, proti ktorému prokurátor podal odvolanie, ako aj správnosť postupu konania, ktoré mu predchádzalo. Na chyby, ktoré neboli odvolaním vytýkané, prihliadal len vtedy, ak by odôvodňovali podanie dovolania podľa § 371 ods. 1 Tr. por.

Po preskúmaní predloženého spisového materiálu krajský súd zistil, že odvolanie prokurátora je dôvodné, nakoľko okresný súd obžalovanému uložil peňažný trest, hoci na to neboli splnené zákonné podmienky, čím porušil Tr. zák. v prospech obžalovaného.

K výroku o treste

Pokiaľ ide o napadnutý výrok o treste, krajský súd považuje za potrebné na úvod pripomenúť niektoré teoretické východiská rozhodné pre ukladanie trestu.

Pri úvahách o druhu a výmere trestu postupuje každý súd v zmysle zásad a kritérií rozhodných pre ukladanie trestov uvedených v ust. § 34 odsek 1, odsek 3 Trestného zákona, podľa ktorých trest má zabezpečiť ochranu spoločnosti pred páchatelom tým, že mu zabráni v páchaní ďalšej trestnej činnosti a vytvorí podmienky na jeho výchovu k tomu, aby viedol riadny život a súčasne iných odradí od páchania trestných činov, trest zároveň vyjadruje morálne odsúdenie páchatela spoločnosťou. Trest má postihovať iba páchatela, tak aby bol zabezpečený čo najmenší vplyv na jeho rodinu a jemu blízke osoby.

Trest ako taký je právnym následkom trestného činu a preto musí byť úmerný k spáchanému trestnému činu (zásada proporcionálnosti trestu). Úmernosť trestu okrem iného určujú aj pohnútky páchatela a možnosti jeho nápravy. Úsudok o možnosti nápravy páchatela si súd vytvára z veľkej časti už na základe hodnotenia povahy a závažnosti spáchaného trestného činu (t. j. či ide o prečin, zločin, obzvlášť závažný zločin) pri náležitom zhodnotení osoby páchatela. Záver súdu o možnosti nápravy páchatela musí byť vždy v plnom súlade s ochranou, ktorú súd uloženým trestom poskytuje záujmom spoločnosti, štátu a členom spoločnosti pred útokmi páchatelov trestných činov a výchovným pôsobením na ostatných členov spoločnosti.

Trest je aj jedným z prostriedkov na dosiahnutie účelu Trestného zákona, čím je určená aj jeho funkcia v tých smeroch, v ktorých má pôsobiť zákon, t. j. na ochranu spoločnosti a na výchovu páchatela a ostatných občanov. Ochrana spoločnosti sa uskutočňuje dvoma prvkami, jednak prvkom donútenia (represia), ale tiež prvkom výchovy. Oba prvky sa uplatňujú zásadne súčasne v každom treste, pričom treba mať na zreteli dôležitosť vzájomného pomeru medzi trestnou represiou a prevenciou. Trestný zákon vychádza z myšlienky, že základným účelom a cieľom trestu je ochrana spoločnosti pred trestnými činmi a pred ich páchatelmi.

Individuálna prevencia spočíva vo vytvorení podmienok na výchovu odsúdeného k tomu, aby viedol riadny život. Generálna prevencia má zabezpečiť nielen odradenie ostatných potenciálnych páchatelov od páchania trestných činov, ale i utvrdenie pocitu právnej istoty a

spravodlivosti u ostatných členov spoločnosti. Spravodlivé a včasné uloženie trestu dáva ostatným členom spoločnosti najavo, že konanie, za ktoré bol uložený trest, je protiprávne a nežiaduce, varuje ich pred páchaním trestnej činnosti a posilňuje pocit právnej istoty a právneho štátu. Trestný zákon vychádza z jednoty individuálnej a generálnej prevencie,

príčom obe tieto zložky sa navzájom dopĺňajú a podmieňujú. Disproporcia medzi jednotlivými druhmi prevencie v zásade vedie k nedostatočnému výchovnému pôsobeniu trestu, tak na páchatela trestného činu, ako i na ostatných členov spoločnosti. Trest samozrejme musí vyjadrovať aj morálne odsúdenie páchatela spoločnosťou. Inak povedané musí vyjadrovať spoločenské odsúdenie, negatívne ohodnotenie páchatela a jeho činu, tak právne, ako aj etické.

Pri ukladaní trestu musí súd obligatórne prihliadnúť podľa § 38 ods. 2 Tr. zák. na pomer a mieru závažnosti poľahčujúcich a priťažujúcich okolností. Zároveň pri určovaní druhu a výmery trestu musí súd v súlade s ust. § 34 ods. 4 Tr. zák. prihliadnúť na spôsob spáchania trestného činu a jeho následok, zavinenie, pohnútku, priťažujúce a poľahčujúce okolnosti, ako aj na osobu páchatela, jeho pomery a možnosti jeho nápravy.

V rámci požiadavky primeranosti trestu zohráva významnú úlohu sudcovská individualizácia trestu, ktorá fakticky umožňuje naplnenie tejto požiadavky v konkrétnych prípadoch. Individualizácia trestu je prostriedkom dosiahnutia primeranosti trestu. Druh a intenzita trestu musia byť súdom v každom konkrétnom prípade stanovené tak, aby zodpovedali všetkým zvláštnostiam daného prípadu.

Neprimerane prísne (ale, samozrejme, i neprimerane mierne) tresty pôsobia škodlivo na páchatela i spoločnosť. U verejnosti môžu neprimerané tresty vyvolať súcit s páchatelom či ohroziť jej dôveru v spravodlivé rozhodovanie súdu, či jej dôveru v súdnu moc ako celok. U páchatela neprimerane prísne tresty vedú k zatrpknutosti, pretože takéto tresty páchatel oprávnene nemôže považovať za spravodlivé. Páchatel je súdom odsudzovaný za nespravodlivosť (bezprávie), ktorú trestným činom spáchal, a preto má právo očakávať spravodlivosť zo strany súdu. Primeranosť trestu je zároveň nevyhnutým predpokladom dosiahnutia výchovných účinkov trestu, keďže nevyhnutným predpokladom prevýchovy páchatela je jeho akceptovanie trestu ako spravodlivého následku jeho protiprávneho konania, pričom v prípade nespravodlivého trestu k takejto akceptácii trestu zo strany páchatela pochopiteľne nemôže dôjsť. Spravodlivosť trestu je tak možné považovať aj za predpoklad prerastania represívneho pôsobenia trestu do pôsobenia výchovného.

Vychádzajúc z vyššie uvedených teoretických východísk krajský súd konštatuje, že okresný súd správne u obžalovaného konštatoval prevahu poľahčujúcich okolností na priťažujúcimi podľa § 38 ods. 3 Tr. zák., keď správne zistil jednu poľahčujúcu okolnosť podľa § 36 písm. l) Tr. zák., že sa priznal k spáchaniu trestného činu a úprimne ho oľutoval. Iné poľahčujúce, rovnako ako priťažujúce okolnosti ani krajský súd nezistil.

Okresný súd však pochybil pri určení druhu trestu, keď v rozpore s ust. § 56 ods. 2 Tr. zák. uložil obžalovanému peňažný trest, hoci na jeho uloženia ani podľa názoru krajského súdu neboli splnené zákonné podmienky.

Podľa § 56 ods. 1 Tr. zák., peňažný trest môže súd uložiť od 160 eur do 331 930 eur páchatelovi úmyselného trestného činu, ktorým získal alebo sa snažil získať majetkový prospech.

Podľa § 56 ods. 2 Tr. zák., bez splnenia podmienok uvedených v odseku 1 môže súd peňažný trest uložiť, ak ho ukladá za prečin a vzhľadom na povahu spáchaného prečinu a možnosť nápravy páchatela trest odňatia slobody neukladá.

Z cit. ustanovení Tr. zák. je zrejmé, že peňažný trest je možné uložiť páchatelovi iného úmyselného trestného činu, než ktorým získal alebo sa snažil získať majetkový prospech, len vtedy, ak (i) ide o páchatela prečinu (podľa § 10 ods. 1 Tr. zák. je prečin každý trestný čin spáchaný z nedbanlivosti ako aj úmyselný trestný čin, za ktorý Tr. zák. v osobitnej časti ustanovuje trest odňatia slobody s hornou hranicou trestnej sadzby neprevyšujúcou päť rokov), ktorému sa vzhľadom na (ii) povahu spáchaného prečinu a (iii) možnosť jeho nápravy, trest odňatia slobody neukladá.

Cit. ustanovenie teda umožňuje potrestať páchatela prečinu samostatným peňažným trestom ako alternatívou k trestu odňatia slobody. Je však potrebné vždy posúdiť povahu prečinu a možnosti nápravy páchatela. Pôjde teda o prípady menej závažnej trestnej činnosti, pri ktorej nebude nevyhnutné uložiť trest odňatia slobody. Taktiež pôjde o prípad, kde vzhľadom na osobu páchatela bude predpoklad, že na jeho prevýchovu budú postačovať miernejšie nástroje trestnoprávnej represie. Spravidla takáto osoba bude niekto, kto viedol až dosiaľ riadny život a spáchanie trestného činu bolo ojedinelé, výnimočné vychýlenie sa z riadneho spôsobu života (STRÉMY, T., KURILOVSKÁ, L. a kol. Trestný zákon. Komentár. I. zväzok. 1. vydanie. Praha : Wolters Kluwer ČR, a.s., 2022, 387 s.)

Trestný čin ohrozenia pod vplyvom návykovej látky podľa § 289 ods. 1 Tr. zák. je úmyselným trestným činom, za ktorý Tr. zák. v osobitnej časti ustanovuje trest odňatia slobody s hornou hranicou trestnej sadzby neprevyšujúcou jeden rok. Prvá zákonná podmienka pre potrestanie páchatela tohto trestného činu samostatným peňažným trestom je teda splnená.

Pokiaľ ide o povahu spáchaného prečinu, správne prokurátor v odvolaní poukázal na to, že trestný čin ohrozenia pod vplyvom návykovej látky podľa § 289 ods. 1 Tr. zák. je ohrozovací trestný čin. Objektom tejto skutkovej podstaty je ochrana života, zdravia a majetku, najmä pred vodičmi motorových vozidiel, ktorí vedú motorové vozidlo pod vplyvom alkoholu alebo drog. Z povahy motorových vozidiel, ktoré svojou váhou a motorickou silou spôsobujú závažné deštruktívne účinky, vyplýva, že následky dopravných nehôd sú spravidla závažné, keďže ide nielen o prípady usmrtenia, ale aj veľmi časté prípady, pri

ktorých dochádza k ťažkým zraneniam poškodených. Objektívna stránka tohto trestného činu spočíva v konaní páchatel'a, ktorý v stave vylučujúcom spôsobilosť, ktorý si privodil vplyvom návykovej látky, vykonáva zamestnanie alebo inú činnosť, pri ktorých by mohol ohroziť život alebo zdravie ľudí alebo spôsobiť značnú škodu na majetku. Z hľadiska ovplyvnenia alkoholom rozumieme pod pojmom stav vylučujúci spôsobilosť, kedy hladina alkoholu v krvi vodiča motorového vozidla dosiahne 1,0 g/kg (1 promile), nakoľko podľa poznatkov lekárskej vedy nie je žiadny, teda ani nadpriemerne disponovaný vodič motorového vozidla, schopný bezpečne viesť motorové vozidlo pri takejto hladine alkoholu v jeho krvi. Páchatel'om tohto trestného činu môže byť ktokoľvek (všeobecný), z hľadiska subjektívnej stránky sa vyžaduje úmyselné zavinenie.

Krajský súd sa nestotožňuje s názorom okresného súdu, že pokiaľ páchatel' viedol motorové vozidlo v cestnej premávke pod vplyvom alkoholu v stave vylučujúcom spôsobilosť, tak je v zásade jedno, v akom stupni opitosti sa nachádzal, resp. o akú hodnotu páchatel' prekročil kľúčovú hranicu jedného promile alkoholu v krvi, keďže stav vylučujúci spôsobilosť je len jeden a preto nemá vplyv na povahu činu.

Krajský súd naopak zastáva názor, že každé ovplyvnenie alkoholom znižuje schopnosť k vedeniu motorového vozidla v cestnej premávke, nakoľko vodič potom nie je schopný správnych a včasných vnemov, pohotových reakcií na situácie bežne vznikajúce v cestnej premávke, preto je dôležité vedieť, k akému výraznému zníženiu schopností vodiča vplyvom alkoholu došlo. Z logiky veci pri tom platí, že čím vyššia je hladina alkoholu v krvi páchatel'a tohto činu, t. j. stupeň jeho opitosti (resp. čím vyššia je miera jeho ovplyvnenia inou návykovou látkou ako je alkohol), tým je jeho schopnosť viesť motorové vozidlo v cestnej premávke nižšia (problematickejšia, obmedzenejšia) a naopak potenciálne riziko ohrozenia záujmov chránených Tr. zák. vyššie. Na základe uvedeného je preto krajský súd toho názoru, že stupeň opitosti páchatel'a je potrebné vždy zohľadňovať v rámci skúmania závažnosti spáchaného prečinu a mal by byť zohľadnený aj pri individualizácii trestnej sankcie.

V tomto prípade z ustálených skutkových zistení vyplýva, že obžalovaný viedol ako vodič osobné motorové vozidlo pod vplyvom alkoholu s nameranou hodnotou 1,69 mg alkoholu na liter vydychovaného vzduchu, čo v prepočte činí 3,52 promile alkoholu v krvi. Takúto hladinu alkoholu v krvi veda označuje už za otravu alkoholom, pri ktorej dochádza k ťažkým poruchám vedomia (stupor), blúzneniu, nereagovaniu na podnety, dýchanie je pomalé a plytké, môžu nastať poruchy srdečného rytmu, hrozí riziko zástavy dychu a krvného obehu. Pri následnej opakovanej dychovej skúške o 23 minút neskôr bola u obžalovaného nameraná nižšia hodnota, konkrétne 1,36 mg alkoholu na liter vydychovaného vzduchu, čo v prepočte činí 2,83 promile alkoholu v krvi. Takúto hladinu alkoholu v krvi veda označuje ako stav ťažkej opitosti, v rámci ktorého osoba nie je schopná samostatnej chôdze, má blábolivú reč, psychické poruchy, výraznejšie poruchy správania (napr. opilecká agresivita), zvracanie a pod. Závažnosť prečinu spáchaného obžalovaným v rámci kategórie týchto trestných činov bola vysoká, tu aj s poukazom na miesto, kde vozidlo viedol (v obci) a čas, v ktorom vozidlo viedol (18:15 hod.).

Na strane druhej krajský súd nezdieľa názor prokurátora v odvolaní, že páchatel'a prečinu ohrozenia pod vplyvom návykovej látky podľa § 289 ods. 1 Tr. zák., u ktorého bola zistená ťažká opitosť (2,0 až 2,99 promile alkoholu v krvi), nemožno potrestať samostatným peňažným trestom ako trestom alternatívnym trestu odňatia slobody, ak sú inak na to splnené zákonné podmienky. Je tomu tak z dôvodu, že okrem stupňa opitosti majúceho vplyv na závažnosť spáchaného prečinu je potrebné zväžiť aj možnosti nápravy páchatel'a práve týmto druhom trestu. A práve táto ostatná zákonná podmienka v prípade obžalovaného podľa názoru krajského súdu splnená nie je, čo vytvára prekážku pre jeho potrestanie peňažným trestom ako trestom samostatným.

Ide totiž o to, že obžalovaný už v minulosti touto alternatívnou sankciou postihnutý bol. Konkrétne bol rozsudkom Špecializovaného trestného súdu, pracovisko Banská Bystrica, z 19. augusta 2019, sp. zn. 4T/22/2019, právoplatným 19. augusta 2019, odsúdený za prečin podľa § 332 ods. 1, ods. 2 Tr. zák. na peňažný trest vo výmere 3.000 €, ktorý 27. septembra 2019, zaplatil, preto sa neho hľadá, akoby nebol odsúdený. Ešte predtým bol obžalovaný odsúdený rozhodnutím Vojenského obvodového súdu Bratislava z 25. novembra 2003, sp. zn. 1T/69/2003, za trestné činy podľa § 278 ods. 1, ods. 2 písm. b), § 202 ods. 1, § 286 ods. 1, § 197a ods. 1 Tr. zák. č. 140/1961 Zb. na trest odňatia slobody vo výmere 1 rok s podmienčným odkladom jeho výkonu na skúšobnú dobu do 13. júna 2005, osvedčil sa 30.12.2005, preto sa neho hľadá, akoby nebol odsúdený.

Z vyššie uvedeného je zrejmé, že obžalovaného ani skoršie právoplatné odsúdenie na alternatívny peňažný trest od ďalšej úmyselnej trestnej činnosti neodradilo. Podľa názoru krajského súdu tak nemožno racionálne očakávať, že by v aktuálne súdom prípade akýkoľvek alternatívny trest k trestu odňatia slobody splnil účel trestu sledovaný ust. § 34 Tr. zák., tu najmä z hľadiska individuálnej prevencie. Na tomto mieste krajský súd pripomína, že z hľadiska posudzovania sklonov obžalovaného k páchaniu trestnej činnosti je možné prihliadať nielen na viac rokov staré odsúdenie, ale dokonca aj na

odsúdenie zahladené, lebo zahladením odsúdenia alebo zákonnou fikciou neodsúdenia právne zaniká iba skutočnosť odsúdenia za trestný čin, ale nie aj sama skutočnosť, že páchatel trestný čin spáchal (R 71/1975, R 10/1974).

Na základe prezentovaných úvah krajský súd vyhodnotil odvolanie prokurátora ako opodstatnené, v dôsledku čoho zrušil postupom podľa § 321 ods. 1 písm. d/, ods. 2 Tr. por. napadnutý rozsudok vo výroku o treste a spôsobe jeho výkonu a následne podľa § 322 ods. 3 Tr. por. sám rozhodol o treste pre obžalovaného, keďže výsledky dokazovania vykonaného pred okresným súdom to umožňovali.

Pokiaľ teda ide o druh trestu, krajský súd obžalovanému podľa § 289 ods. 1 Tr. zák., z dôvodov rozvedených vyššie v texte, pri prevahe poľahčujúcich okolností podľa § 38 ods. 3 Tr. zák., zistiac jednu poľahčujúcu okolnosť podľa § 36 písm. l) Tr. zák., uložil trest odňatia slobody vo výmere 4 mesiace, teda v polovici modifikovanej trestnej sadzby (až na 8 mesiacov). Výkon trestu odňatia slobody krajský súd obžalovanému odložil podľa § 49 ods. 1 písm. a) Tr. zák. a podľa § 50 ods. 1 Tr. zák. mu určil skúšobnú dobu na 2 roky, ktorú považoval za primerane dlhú na to, aby obžalovaný spoločnosti preukázal, že to so svojim polepšením myslí úprimne.

Krajský súd súčasne obžalovanému uložil aj trest zákazu činnosti viesť motorové vozidlá akéhokoľvek druhu v cestnej premávke podľa § 61 ods. 1, ods. 2 Tr. zák., keďže sa obžalovaný trestnej činnosti dopustil v súvislosti s vedením motorového vozidla a uloženie tohto druhu trestu si vyžaduje účinná ochrana spoločnosti, tu najmä ostatných účastníkov cestnej premávky pred páchatelmi tohto druhu trestnej činnosti. Uloženie tohto trestu nakoniec ani samotný obžalovaný vo svojom vyjadrení k odvolaniu nerozporoval, avšak jeho výmeru určenú okresným súdom na úrovni 18 mesiacov považoval za dostatočnú. Krajský súd názor obžalovaného nezdiera, naopak súhlasí s odvolacími námietkami prokurátora, že trest vymeraný okresným súdom blízko dolnej hranice jedného roka je neprimerane mierny. Osvojujúc si odvolacie námietky prokurátora krajský súd trest zákazu činnosti obžalovanému sprísnil tak, že mu v rámci modifikovaného rozpätia podľa § 38 ods. 3, § 61 ods. 1, ods. 2 Tr. zák. uložil tento trest vo výmere 3 roky, teda v dolnej polovici modifikovaného rozpätia.

Takto vymerané tresty vo svojom súhrne považoval krajský súd za zákonné, primerané a spravodlivé, ktoré splnia svoju funkciu nielen z hľadiska individuálnej, ale aj generálnej prevencie a zároveň morálne odsúdia konanie obžalovaného.

Tento rozsudok bol prijatý jednomyseľne (§ 163 ods. 4 Tr. por.).

Poučenie:

Proti tomuto rozhodnutiu nie je prípustný ďalší riadny opravný prostriedok.